

UZASADNIENIE

Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 43/22	
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	1		
1. CZĘŚĆ WSTĘPNA			
1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji			
Wyrok Sadu Okręgowego w Szczecinie z dnia 22 grudnia 2021 roku w sprawie III Ko 703/20			
1.2. Podmiot wnoszący apelację			
# oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego			
# oskarżyciel posiłkowy			
# oskarżyciel prywatny			
# obrońca			

# oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego			
# inny			
1.3. Granice zaskarżenia			
1.1.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.1.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		

#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski				
#	uchylenie	#	zmiana	
2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy				
1.5. Ustalenie faktów				
1.1.3. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.				
1.1.4. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				
1.6. Ocena dowodów				
1.1.5. Dowody będące podstawą ustalenia faktów				

Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu	
<p>1.1.6. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</p>			
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu	
<p>3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków</p>			
Lp.	Zarzut		
3.1.	<p>Pełnomocnik wnioskodawczyni orzeczenie zaskarżyła w części to jest odnośnie pkt. 3 oddalającego dalej idące roszczenia wnioskodawczyni, zarzucając mu:</p> <p>a. zgodnie z art. 438 pkt 2) k.p.k. obrazę przepisów postępowania tj.:</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	

i. art. 410 k.p.k. poprzez dokonanie wybiórczych ustaleń na podstawie zeznań wnioskodawczyni i nie ustalenie, że C. C. w trakcie pozbawienia wolności przebywał w trudnych warunkach bytowych oraz sanitarnych, był zmuszany do ciężkiej pracy fizycznej w kamieniołomach, zastraszany, bity i głodzony, mimo poprawnej oceny tego dowodu, co doprowadziło do błędnego ustalenia stanu faktycznego,

ii. art. 424 § 1 k.p.k. poprzez nieuwzględnienie powyżej wskazanych faktów w zakresie faktów ustalonych, mimo przywołania ich w miejscu rozważań na temat wysokości zadośćuczynienia;

b. zgodnie z art. 438 pkt 3) k.p.k. błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że kwota 159.000 zł jest odpowiednią kwotą zadośćuczynienia.

c. zgodnie z art. 438 pkt 1 a):

	<p>i. art. 361 §1 i 2 k.c. w zw. z art. 363 § 1 k.c. i art. 8 ust. 1 ustawy lutowej poprzez błędną wykładnię i przyjęcie, że odszkodowanie za utracone dochody w okresie pozbawienia wolności należy ustalić w kwocie równej potencjalnym możliwością zaoszczędzenia, a nie w kwocie równej utraconym dochodom.</p> <p>ii. art. 445 § 2 k.c. w zw. z art. 444§1 k.c. i art. 8 ust. 1 ustawy lutowej poprzez błędną wykładnię pojęcia odpowiednie zadośćuczynienie i uznanie, że kwota 159.000 zł zadośćuczynienia jest kwotą odpowiednią do ujawnionej w toku postępowania krzywdy C. C..</p>			
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>				
<p>Zarzuty dotyczące odszkodowania i wniosek o zasądzenie pełnego odszkodowania należało uznać za zasadne. Za</p>				

bezpodstawne
należało uznać
zarzuty i
argumentację
dotyczącą
zadośćuczynienia.

Sąd Apelacyjny
przychylił się do
stanowiska
apelującego
dotyczącego
bezzasadnego
nieprzyznania
pełnego
odszkodowania przy
odliczeniu od
utraconego
wynagrodzenia
kosztów utrzymania.
Względy słuszności
przemawiają za
wnioskowanym
sposobem ustalania
odszkodowania. Nie
do pogodzenia
bowiem z zasadą
sprawiedliwości
byłoby odliczanie
kosztów
utrzymywania osób
niesłusznie
represjonowanych i
tak skrzywdzonych
jak C. C.. Takie też
poglądy wyrażane są
w orzecznictwie i to
nie tylko cywilnym
(zob. np. wyrok SA
w Katowicach z 19
listopada 2013 r. I
ACa 748/13 LEX
nr 140030), ale i
karnym (zob. tak
np. wyrok Sądu
Najwyższego z dnia
5 czerwca 2019 r. III
KK 189/18 LEX nr
2692735 czy wyrok
SA w Katowicach z

dnia 19 grudnia 2019 r. II AKa 306/19 Legalis i ostatnio SA w Szczecinie w sprawie II AKa 293/21). Podkreśla się przy tym (zob. uzas. wyroku SN z 5 czerwca 2019r.), że „nie ma żadnych normatywnych podstaw ani też żadnego racjonalnego uzasadnienia, aby na szkodę osoby pozbawionej możliwości wykonywania pracy zarobkowej w wyniku będącego elementem represji niesłusznego pozbawienia wolności patrzeć inaczej niż na szkodę osoby, która pozbawiona została możliwości zarobkowania na skutek przestępstwa, czy też niezgodnego z prawem rozwiązania umowy o pracę. Trudno sobie nawet wyobrazić możliwość pomniejszenia odszkodowania należnego poszkodowanemu od sprawcy przestępstwa z art. 189 k.k. o wydatki poniesione w związku z zapewnieniem pozbawionemu wolności

wyżywienia, czy też o środki, które pokrzywdzony musiałby ponieść na utrzymanie siebie i swojej rodziny, gdyby nie stał się ofiarą przestępstwa. Oczywistym wydaje się, że w takim przypadku odszkodowanie z tytułu niemożliwości wykonywania pracy odpowiadałoby sumie utraconych zarobków. O słuszności powyższego rozumienia odszkodowania przekonuje zresztą wola ustawodawcy wyrażona w przepisach ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych czynów zabronionych (tekst jedn.: Dz. U. z 2016 r. poz. 325). Nie tracąc z pola widzenia ograniczonego zakresu przewidzianego w tej ustawie świadczenia (kompensaty), przyznawanego osobie, która nie może uzyskać odpowiedniego odszkodowania od sprawcy czynu zabronionego, zaważyć trzeba, że wprost odwołuje się ona do utraconych

zarobków jako składnika kompensaty. Z jednoznacznych w swej treści zapisów art. 3 pkt 1 i art. 5 wymienionej ustawy wynika, iż kompensatę przyznaje się w takiej wysokości, w jakiej osoba uprawniona nie może uzyskać pokrycia utraconych zarobków.”A

wcześniej SN zauważa też, że: „orzekając o należnym wnioskodawcy odszkodowaniu nie można zapominać o ratio legis wymienionej ustawy (lutowej – uw. SA). (...) nie służy ona przecież usuwaniu skutków "zwykłych pomyłek sądowych", ale rekompensowaniu szkód i krzywd osób celowo poddawanych represjom za działalność patriotyczną. Bez wątpienia, zaaprobowany przez Sąd Apelacyjny sposób ustalenia odszkodowania - pomniejszonego o koszty pobytu w zakładzie karnym i tę część utraconych zarobków, która przekraczała kwotę możliwą do zaoszczędzenia, nie

służy realizacji tego celu. (...).
Przewidziane w art. 8 ust. 1 ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego roszczenie o odszkodowanie i zadośćuczynienie ma charakter cywilnoprawny, co sprawia, że w kwestiach z zakresu prawa materialnego, nieuregulowanych w wymienionej ustawie - a takimi są zasady ustalania szkody i określania wysokości odszkodowania - mają zastosowanie wprost odpowiednie przepisy Kodeksu cywilnego (por. uchwała składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 28 października 1993 r., I KZP 21/93, OSNKW 1993, z. 11-12, poz. 67; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 stycznia 2000 r., I KZP 46/99, LEX nr 146212).
Ustalając zatem, czy wnioskodawca ubiegający się o odszkodowanie przysługujące osobie represjonowanej z powodu działalności

na rzecz
niepodległego bytu
Państwa Polskiego
poniósł szkodę
wynikłą z
niesłusznego
pozbawienia go
wolności, a jeżeli tak,
to w jakiej wysokości
przysługuje mu
z tego tytułu
odszkodowanie,
należało
konsekwentnie
kierować się
wszystkimi
zasadami prawa
cywilnego
dotyczącymi tych
kwestii. W
odniesieniu do
żądania naprawienia
szkody związanej
z utratą zarobków
koniecznym było
zatem m.in.
ustalenie
adekwatnego
związku
przyczynowego
między
pozbawieniem
wnioskodawcy
wolności a powstałą
szkodą, porównanie
stanu majątku
rzeczywistego z
majątkiem
hipotetycznym,
zaliczenie na poczet
szkody uzyskanych
przez wnioskodawcę
korzyści. (...) Jest
rzeczą oczywistą,
że gdyby zdarzenie
stanowiące
faktyczną podstawę
dochodzenia przez
wnioskodawcę
odszkodowania

miało również korzystne następstwa dla jego sytuacji majątkowej, to zgodnie z zasadą compensatio lucri cum damno należałoby je uwzględnić przy ustalaniu wysokości odszkodowania. Wydaje się, że sytuacja taka może zachodzić np. w stosunku do środków uzyskiwanych przez osobę niesłusznie skazaną, która w trakcie odbywania kary pozbawienia wolności korzystała z możliwości świadczenia pracy. (...) koszty utrzymania osoby represjonowanej w zakładzie karym (wyżywienie, odzież, środki czystości) nie stanowią korzyści, o którą należałoby pomniejszyć przysługujące jej na podstawie art. 8 ust. 1 ustawy o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego odszkodowanie. Zapewnienie każdemu pozbawionemu wolności

wyżywienia, odzieży, środków czystości, podstawowej opieki medycznej nie jest niczym innym, jak zwykłym przejawem poszanowania przyrodzonej godności człowieka. Nie można zatem obciążać uprawnionego do odszkodowania obowiązkiem ponoszenia kosztów tego, że w trakcie niesłusznego pozbawienia wolności był traktowany w sposób humanitarny. Zajęcie w tej kwestii odmiennego stanowiska prowadziło do wniosków trudnych do pogodzenia z poczuciem sprawiedliwości. Oznaczałoby przecież, iż osobie słusznie pozbawionej wolności zapewnia się "nieodpłatną" realizację gwarantowanego w art. 41 ust. 4 Konstytucji RP prawa do traktowania w sposób humanitarny, a osoba, która wolności została pozbawiona niesłusznie musi sama ponieść koszty takiego traktowania,

które zostaną
potrącone z
należnego jej
odszkodowania (...).

W ocenie Sądu
Najwyższego nie
jest prawidłowym
sprowadzanie
odszkodowania za
szkodę
spowodowaną
uniemożliwieniem
osobie
represjonowanej za
działalność na rzecz
niepodległego bytu
Państwa Polskiego
pracy zarobkowej
do poziomu tych
środków, które
mogłaby
przeznaczyć na
oszczędności. Taki
sposób określania
zakresu
kompensacji szkody,
opierający się na
założeniu, że przy
ustalaniu wysokości
odszkodowania od
sumy utraconych
dochodów należy
odliczyć wydatki,
które wnioskodawca
poniósłby na
utrzymanie własne i
rodziny,
wychowanie i
kształcenie dzieci, na
potrzeby kulturowe,
rozrywkowe i inne,
gdyby pozostawał
na wolności, jest
błędny. Istotą
odpowiedzialności
odszkodowawczej z
art. 8 ust. 1
ustawy o uznaniu za
nieważne orzeczeń

wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, ponoszonej przez Skarb Państwa na zasadzie ryzyka, jest pełna idemnizacja poniesionej szkody - tego co zostało utracone, a nie tego co nie zostało zaoszczędzone.

Akumulowanie środków pochodzących z wynagrodzenia za pracę należy do sfery korzystania z posiadanych dochodów, a nie ich pozyskiwania. Nie może zatem stanowić kryterium ustalania wysokości odszkodowania, które ma naprawiać szkodę wynikłą z pozbawienia możliwości uzyskiwania dochodu.

Decydowanie o sposobie użytkowania potencjalnych dochodów jest prawem poszkodowanego, którego realizacja nie ma znaczenia dla procesu szacowania szkody. Zauważyć trzeba, że i w dotychczasowym orzecznictwie Sądu Najwyższego i sądów

apelacyjnych można znaleźć rozstrzygnięcia, w których uzasadnieniach wskazywano, że wybór celu, na który niesłusznie pozbawiony wolności przeznaczałby swoje dochody nie ma wpływu na wysokość odszkodowania z tytułu utraconych zarobków (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 15 października 2003 r., II Aka 352/03, KZS 2004, Nr 5, poz. 53; wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 27 maja 2011 r., II Aka 124/11, LEX nr 1001356), czy też stwierdzono, iż "założenie, że od utraconych zarobków każdorazowo - bez indywidualizacji każdego przypadku - należy odliczyć wydatki związane z utrzymaniem samego siebie, rodziny, wydatki na wychowanie dzieci i kształcenie oraz potrzeby kulturowe i rozrywkowe nie znajduje aprobaty, jest nielogiczne i godzi w zasadę pełnego odszkodowania" (por. wyrok Sądu

Najwyższego z dnia 15 stycznia 2015 r., IV KK 263/14, LEX nr 1654747). Podkreślić trzeba, że przyjęcie konieczności pomniejszenia odszkodowania o wydatki ponoszone na utrzymanie siebie i rodziny przy jednoczesnym zaaprobowaniu wyrażanego w judykaturze poglądu o potrzebie skompensowania poszkodowanemu w ramach zasądanego na jego rzecz odszkodowania wydatków zobowiązań zaciągniętych przez jego rodzinę na pokrycie uzasadnionych kosztów utrzymania, których by nie było, gdyby nie został on pozbawiony wolności czy też równowartość przekazywanych mu paczek (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 20 października 2011 r. IV KK 137/11, OSNKW 2011, z. 11, poz. 5, wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 6 grudnia 2012 r., II AKa 445/12, LEX nr 1236453), prowadzi do rezultatów sprzecznych z zasadami sprawiedliwości

społecznej, które
zgodnie z
postanowieniami
swojej Konstytucji
Rzeczpospolita
Polska ma
ureczywistniać, a
w szczególności z
wyrażoną w art. 32
ust. 1 Konstytucji
RP zasadą równości
wszystkich wobec
prawa i zawartym w
jego ust. 2 zakazem
dyskryminacji. Nie
można różnicować
uprawnień
odszkodowawczych
dwóch osób, którym
z tych samych
przyczyn i w takim
samym okresie
uniemożliwiono
osiągnięcie takiego
samego
wynagrodzenia za
pracę, z tego
tylko powodu, że
jedna z nich,
choćby z uwagi
na swoją sytuację
rodzinną będzie
miała w większym
stopniu ograniczoną
możliwość
powiększenia
swojego stanu
posiadania, lub też
jej rodzina nie
miała możliwości
zaciągnięcia
zobowiązań,
pozwalających na
złagodzenie
negatywnych
skutków braku
dochodów z pracy
poszkodowanego.
Zwrócić
poszkodowanemu

środków, których ze względu na represje, jakim był poddany, nie mógł we właściwym czasie uzyskać i spożytkować na własne potrzeby i utrzymanie swoich najbliższych nie może być traktowane w kategoriach niezasadnego wzbogacenia. (...). Zajmując powyższe stanowisko, Sąd Najwyższy nie neguje potrzeby posługiwania się przy ustalaniu szkody wynikłej z uniemożliwienia wykonywania pracy zarobkowej powszechnie stosowaną w praktyce orzeczniczej sądów dyferencyjną metodą ustalania istnienia szkody i jej wysokości. Pamiętaj jednakże trzeba, iż istotą metody dyferencyjnej jest określenie różnicy między tym, czym poszkodowany dysponowałby, gdyby nie było zdarzenia powodującego szkodę, a tym, czym na skutek tego zdarzenia rzeczywiście dysponuje. Nie jest to równoznaczne z ustaleniem tego,

co w wyniku
rozdysponowania
posiadanych
dochodów
poszkodowany
mógłby przeznaczyć
na oszczędności.
Ograniczenie
odszkodowania do
tej części dochodów
poszkodowanego
pozbawiałoby
metodę
dyferencyjną jednej
ze swych
najważniejszych
zalet - zapewnienia
poszkodowanemu
pełniejszej
kompensacji szkody,
niż przy
zastosowaniu innych
metod jej
szacowania (por. A.
Duży, Dyferencyjna
metoda ustalania
wysokości szkody,
Państwo i Prawo
1993, z. 10. str. 59).”

Powyższe uwagi
doprowadziły do
uwzględnienia
zarzutów
dotyczących
sposobu i wysokości
ustalenia
odszkodowania. Z
tym, że wyliczenie
według zasady
przyjętej przez Sąd
Okręgowy 5557,73 zł
x 17,66 miesięcy dało
kwotę 98 149,51 zł
i taką podwyższoną
Sąd Apelacyjny
zasądził na rzecz
wnioskodawczyni.

Za zasadne należało uznać również domaganie się odsetek ustawowych za opóźnienie od kwot zadośćuczynienia i odszkodowania. Jak już wcześniej i to w wielu sprawach wskazywał Sąd Apelacyjny (zob. np. II AKa 301/20, II AKa 145/21) Sąd Okręgowy zauważył uregulowanie z art. 481 k.c., ale nie dostosował do niego treści wyroku w tym przedmiocie. Konieczność wyraźnego wskazania w wyroku uwzględniającym wnioski o odszkodowanie czy zadośćuczynienie, że wnioskodawcy należą się odsetki ustawowe za opóźnienie, a nie tylko odsetki ustawowe, wynika ze zmian tej instytucji zaistniałych w prawie cywilnym. Przypomnieć bowiem należy, że od dnia 1.01.2016 r. znowelizowany został art. 481 k.c., a w jego § 2⁴ została zawarta delegacja ustawowa dla Ministra Sprawiedliwości do ogłoszenia w drodze obwieszczenia w Monitorze Polskim

wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie (zob. wyrok SA w Katowicach z 07.09.2018 r., II AKa 200/18, LEX nr 2578325). Obecnie odróżnia się dwie odrębne instytucje (i kategorii), a mianowicie: odsetki ustawowe (o których mowa w art. 359 § 2 k.c.), określane niekiedy mianem odsetek ustawowych „zwykłych” oraz odsetki ustawowe za opóźnienie, które zostały uregulowane w art. 481 § 2 k.c. Jednocześnie zgłoszenie wniosku o przyznanie odszkodowania na podstawie art. 8 ustawy lutowej nie jest wezwaniem do zapłaty w rozumieniu prawa cywilnego materialnego, ale czynnością procesową inicjującą rozpoznanie sprawy. Prowadzi to do konstatacji, że ustawodawca, wyłączając cywilnoprawny tryb dochodzenia omawianych roszczeń, ukształtował je w ten sposób, że dopiero wykonalne orzeczenie sądu staje się podstawą do

wypłaty należności.
Orzeczenie wydane
w tym postępowaniu
staje się zaś
wykonalne dopiero
po
uprawomocnieniu
się. Dopiero z
tą chwilą można
przyjąć, że Skarb
Państwa powinien
spełnić świadczenie.
Należy więc uznać,
że z właściwości
zobowiązania
Skarbu Państwa do
wypłaty
odszkodowania i
zadośćuczynienia
przewidzianego w
przepisie art. 8 ust.
1 cytowanej ustawy
z dnia 23 lutego
1991 r. wynika, że
„terminem
spełnienia
świadczenia” (art.
455 k.c.) jest
uprawomocnienie
się orzeczenia o
zasądzeniu
odszkodowania
(zob. uchwała SN
z 10.12.1991 r.,
I KZP 35/91;
postanowienie SN
z 29.04.1991 r.,
V KRN 475/90
i V KRN 477/90
(niepubl.); wyrok
SA w Krakowie
z 04.10.2007 r.,
II AKa 148/07,
KZS 2007/10/60;
wyrok SA w Łodzi
z 15.01.2008 r.,
II AKa 247/07,
LEX nr 517158).
W tej sytuacji
należało dojść do

wniosku, że doszło do obrazy prawa materialnego (tj. art. 481 k.c.), polegającej na zasądzeniu przez Sąd I instancji „odsetek ustawowych, zamiast prawidłowo - odsetek ustawowych „za opóźnienie” liczonych od dnia uprawomocnienia się wyroku, jak tego domagała się wnioskodawczyni we wniosku i w apelacji. W konsekwencji należało zmienić zaskarżone rozstrzygnięcie także w przedmiocie odsetek, przyjmując iż winno ono obejmować odsetki ustawowe za opóźnienie, liczone od dnia uprawomocnienia się wyroku.

W pozostałym zakresie zarzuty apelacji pełnomocnika wnioskodawczyni nie zasługiwały na uwzględnienie.

Można dopatrywać się błędów redakcyjnych, jakie podnosi obrońca w zarzucie 3a. Jednakże nie sposób uznać, iż miały one wpływ na treść wyroku, skoro Sąd

pierwszej instancji miał na uwadze przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia, jak to napisał - okoliczności sprawy, a więc ich całokształt, przez co należy rozumieć także i indywidualne cechy represjonowanego, a zatem również jego status zawodowy, o którym rozprawia szczegółowo przy odszkodowaniu i wszystko co było z nim związane i miało znaczenie także przy miarkowaniu zadośćuczynienia. W rozważaniach odwołał się w szczególności do warunków bytowych i sanitarnych, w jakich odbywał karę C. C., o których wprawdzie nie napisał we wcześniejszej części pisemnych motywów, w ustaleniach faktycznych, jednakże ewentualnie w takim zaniechaniu można dopatrywać się naruszenia art. 424§1 kpk. Ale nie sposób uznać, iż miało ono znaczenie przy ustalaniu kwoty zadośćuczynienia, jako że nastąpiło dopiero w uzasadnieniu, a więc już po miarkowaniu

tego świadczenia w wyroku. Jeśli chodzi jeszcze „wybiórczość ustaleń” w świetle art. 410 kpk, to takowa nie zaistniała, bowiem Sąd pierwszej instancji za zeznaniami wnioskodawczyni przyjął przy określaniu stopnia krzywdy i miarkowaniu wysokości zadośćuczynienia wszystkie jej twierdzenia dotyczące szkody niematerialnej wyrządzonej C. C. za udowodnione, bowiem dał w pełni wiarę zeznaniom B. K., a zatem miał w polu widzenia wszystkie okoliczności sprawy istotne dla ustalenia wysokości zadośćuczynienia o czym napisał na k. 374v.. W tym zakresie nie dopuścił się więc naruszenia art. 410 kpk, ani błędu w ustaleniach faktycznych mających wpływ na treść wyroku.

Bezzasadne są wywody skarżącego dotyczące wysokości zadośćuczynienia i naruszenia prawa materialnego, a mianowicie art. 445§2 k.c. w zw. z

art. 444§1 k.c. w zw.
z art. 8 ust. 1 ustawy
lutowej.

Jeżeli chodzi o
wysokość
zasądzonej sumy
zadośćuczynienia, to
jest ona prawidłowa.
W orzecznictwie
uznaje się, że:
"wysokość
zadośćuczynienia
wyznaczają dwie
granice. Z jednej
strony, musi ono
przedstawiać
wartość
ekonomicznie
odczuwalną (i na
pewno przyznane
159 000 zł taką
wartość ma), z
drugiej zaś powinno
być utrzymane w
rozsądnych
granicach,
odpowiadających
aktualnym
warunkom i
przeciętnej stopie
życiowej, i wszystkie
te cechy zasądzona
kwota posiada.
Zasada
umiarkowanego (a
przy tym, jak się
należy domyślać,
wyważonego i
sprawiedliwego)
rozmiaru
zadośćuczynienia
(...) łączy się z
wysokością stopy
życiowej
społeczeństwa, gdyż
zarówno ocena, czy
jest ono realne,
czy nie nadmierne,
pozostawać musi w

związku z poziomem życia" (wyr. SA w Katowicach z 7.2.2008 r., II AKA 22/08, KZS 2008, Nr 7–8, poz. 105). Zadośćuczynienie nie może mieć charakteru symbolicznego (159 000 zł nie ma wartości jedynie symbolicznej), ale powinno uwzględniać "indywidualne cechy człowieka, którego niesłusznie wolności (...) pozbawiono" (zob. pod. wyr. SA w Katowicach z 24.4.2007 r., II AKA 61/07, KZS 2007, Nr 7–8, poz. 129) – i to też uwzględnia. Zadośćuczynienie krzywdzie polega na przyznaniu odpowiedniej sumy pieniężnej. Powinna ona mieć "charakter kompensacyjny, a więc musi przedstawiać odczuwalną wartość ekonomiczną, niebędącą jednak wartością nadmierną w stosunku do doznanej krzywdy" (por. m.in. post. SN z 12.8.2008 r., V KK 45/08, OSNwSK 2008, Nr 1, poz. 1638; wyr. SN z 2.2.2007 r., IV KK 444/06, Prok. i Pr. – wkł.

2007, Nr 10, poz. 18). Niewątpliwie zasądzona kwota ma charakter kompensacyjny - wyrównawczy. Indywidualny charakter zadośćuczynienia przesądza o tym, że: "ostateczne ustalenia, jaka konkretna kwota jest "odpowiednia", z istoty swej należy do sfery swobodnego uznania sędziowskiego, lecz nie może to być uznanie dowolne i takowym ustalenie Sądu Okręgowego w tym przedmiocie nie jest. Opiera się tak na całokształcie okoliczności sprawy, jak i na czytelnych kryteriach wskazanych w treści uzasadnienia" (wyr. SA w Lublinie z 5.5.2008 r., II AKa 83/08, KZS 2008, Nr 12, poz. 68). I takie kryteria orzeczenie Sądu Okręgowego spełnia.

Skarżący przywołuje w uzasadnieniu dwa prejudykаты jego zdaniem przemawiające za nieprawidłowym ustaleniem sumy zadośćuczynienia, przy czym przechodzi do porządku dziennego

nad tym, że przedstawiają one dwa różne sposoby określania zadośćuczynienia. Bowiern w SN wyroku z dnia 4 lutego 2014 r. V KK 250/13 stwierdza, iż „Sposób obliczenia zadośćuczynienia za niesłuszne pozbawienie wolności w oparciu o "stawkę dzienną" rodzi poważne niebezpieczeństwo, że przyznana wnioskodawcy kwota nie odzwierciedli należycie wyrządzonej mu krzywdy, niezgodnie z art. 445 § 1 i 2 k.c.”, podczas gdy w powołanym dalej wyroku z dnia 18 lipca 2018 r. II AKa 154/18 SA w Warszawie stwierdza, że: „Można jednak powiedzieć, że w sprawach, w których (oczywiście w pewnym uproszczeniu) przyjmuje się, że nasilenie pokrzywdzenia nie wykaczało poza pewien oceniany obiektywnie typowy i przeciętny poziom, przyznawane zadośćuczynienie oscyluje w granicach

10.000 złotych za miesiąc.”

Zestawiając natomiast krzywdy osób represjonowanych w latach 50-tych z krzywdą osób, wobec których wykonywane były niesłuszne kary na podstawie orzeczeń wydawanych „współcześnie” autor apelacji nie uwzględnia indywidualnego charakteru zadośćuczynienia. Nie sposób zatem, zdaniem Sądu Apelacyjnego, mówić o krzywdzie przeciętnej lub ponadprzeciętnej i uzależniać wysokość zadośćuczynienia od orzekanych tego typu roszczeniach w innych sprawach. Jak słusznie bowiem zwrócił na to uwagę SA w Warszawie w wyroku z 9.10.2017 r., II AKa 309/17, Legalis – „Indywidualny charakter zadośćuczynienia przesądza o tym, że ostateczne ustalenie, jaka konkretnie kwota jest „odpowiednia”, z istoty swej należy do sfery swobodnego uznania sędziowskiego. Przy czym oczywistym

jest, że każda sprawa o zadośćuczynienie krzywdy jest indywidualna, specyficzna, a co za tym idzie porównywanie ww. kryteriów do stanów faktycznych z innych spraw nie jest właściwe, chociażby z tego powodu, że każdy człowiek inaczej reaguje na krzywdę.

Jak wielokrotnie przyjmował to SA w Szczecinie np. w sprawach II AKa 10/20, II AKa 64/20

obliczenia wysokości zadośćuczynienia odwołujące się w pierwszej kolejności do miesięcznego wynagrodzenia i wyliczanie ewentualnego zadośćuczynienia za miesięczne pozbawienie wolności nie przekonują, jako że krzywdy trwające określony czas, dłuższy bądź krótszy, ze względu na jej niewymierny i indywidualny charakter, nie sposób przeliczać według tych reguł. Jak zauważył to również SA w Katowicach w wyroku z 10.09.2009 r. II AKa 240/09 LEX

nr 1271853 przy internowaniu:

„Przyznanej sumy zadośćuczynienia za internowanie

wyłącznie poprzez ustalanie stawki za każdy dzień czy też miesiąc izolacji nie jest właściwe.

Gdy izolacja była wynikiem

wykonania decyzji o internowaniu,

przyjęcie takiego przelicznika nie

znajduje żadnego uzasadnienia i musi

być

zakwestionowane”.

Odwoływanie się zatem do średnich określających

poziom

wynagrodzenia może mieć tylko

bardzo orientacyjny charakter

wskazujący na poziom życia

społeczeństwa. Jak zauważa się to w

piśmiennictwie (zob. np. Komentarz do

art. 552 KPK red. Skorupka 2021, wyd. 5/Jasiński Legalis),

odwoływanie się do średniego

wynagrodzenia z chwili orzekania

stanowi kryterium pomocnicze przy

określaniu wysokości zadośćuczynienia,

które, zdaniem Sądu Apelacyjnego,

ilustruje poziom, stopę

życiową

społeczeństwa, którą należy uwzględnić przy miarkowaniu sumy zadośćuczynienia.

Odnośnie jeszcze sposobów ustalania zadośćuczynienia to tak w orzecznictwie, jak i piśmiennictwie podkreśla się, iż nie jest zasadne przyjmowanie jakichś ścisłych kryteriów np. kwot stanowiących zadośćuczynienie za jeden miesiąc, dzień izolacji, służących jako sposób ustalania zadośćuczynienia za cały okres pozbawienia wolności, albowiem zadośćuczynienie powinno być ustalane za cały ten okres, a nie jako iloczyn liczby miesięcy i kwoty zadośćuczynienia, przypadającego za jeden miesiąc czy dzień. Nie jest bowiem odpowiednie przeliczanie sumy zadośćuczynienia poprzez ustalenie stawki miesięcznej (zob. np. wyr. SA w Łodzi z 21.2.2008 r., II AKa 13/08, Prok. i Pr. - wkł. 2009, Nr 5, poz. 48); bądź ustalenie zadośćuczynienia poprzez stosowanie

określonych
przeliczników
wynikających z
kodeksu karnego,
w tym także
relatywizujących
wielkość
zadośćuczynienia do
stawek grzywny
odpowiadających
jednemu dniowi
pozbawienia
wolności w
rozumieniu przepisu
art. 63 § 1 kk
(zob. np. wyr. SA
w Katowicach z
10.3.2005 r., II AKa
55/05, KZS 2005,
Nr 7-8, poz. 144).
Przyjąć należy, że
"nawet krótkotrwałe
bezprawne
pozbawienie
wolności człowieka
wyrządza mu
znaczną krzywdę. To
że z oczywistych
względów
różnorodne
dolegliwości
związane z
pozbawieniem
człowieka wolności
zazwyczaj rosną
wraz z wydłużaniem
się jego czasu (ze
względu na skutki
osobiste, rodzinne,
społeczne), nie może
przesłaniać
okoliczności, że
– zwłaszcza w
przypadku osób,
które spotykają się
z taką sytuacją
po raz pierwszy
– największy stres
i naturalny lęk,
czasem szok

wywołują pierwsze godziny i dni więziennej izolacji, co winno znaleźć stosowne odzwierciedlenie w wysokości zasądzonego zadośćuczynienia (wyr. SA w Katowicach z 16.11.2006 r., II AKa 359/06, KZS 2007, Nr 5, poz. 92). Tych przesłanek nie uwzględnia matematyczny sposób ustalania wysokości zadośćuczynienia.

Sumy zadośćuczynienia w wysokości 159 000 zł stanowiącej zarazem wielokrotność kwoty ponad półtorakrotnego miesięcznego wynagrodzenie za niekorzystne doznania pokrzywdzonego, w jego ówczesnym położeniu, przyznanej po tak wielu latach jego córce, nawet przy ewentualnym podzieleniu twierdzenia skarżącego o tym, iż Sąd Okręgowy nie uwzględnił statusu zawodowego represjonowanego nie sposób uznać za symbolicznej i nie rekompensującej krzywdy oraz niespełniającej

pozostałych
wymogów
określonych przez
orzecznictwo.
Podkreślić należy
jeszcze raz, iż
ustalenie, jaka kwota
w konkretnych
okolicznościach jest
"odpowiednia",
należy do sfery
swobodnego
uznania
sędziowskiego (post.
SN z 27.7.2005
r., II KK 54/05,
OSNwSK 2005, Nr
1, poz. 1423; zob.
także post. SN z
5.5.2005 r., V KK
413/04, OSNwSK
2005, poz. 928;
wyr. SN z 26.8.2004
r., WA 18/04,
OSNwSK 2004, Nr
1, poz. 1487; post.
SN z 19.10.2010
r., II KK 196/10,
OSNwSK 2010, Nr
1, poz. 1973; wyr.
SA we Wrocławiu
z 15.2.2012 r.,
II AKa 8/12,
Legalis). Pamiętać
jednak należy, że
ustalenie wysokości
zadośćuczynienia
ma charakter
indywidualny, co
oznacza, że sąd
nie może stosować
jakichś ogólnych
wskaźników,
matematycznych
przeliczników, ale
winien uwzględnić
całokształt
okoliczności
konkretnej sprawy
(wyr. SA w Lublinie

z 2.2.2012 r., II AKA 268/11, KZS 2012, Nr 9, poz. 74) co Sąd Okręgowy generalnie uczynił. Zarzut nieodpowiedniego ustalenia kwoty zadośćuczynienia może być skuteczny tylko wtedy, gdyby zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty naruszyło zasadę ustalania wysokości tego zadośćuczynienia. O rażącym naruszeniu tych zasad mogłoby świadczyć przyznanie zadośćuczynienia "symbolicznego" bądź też kwoty wygórowanej, prowadzącej do niestosownego wzbogacenia (zob. wyr. SA w Krakowie z 9.4.2008 r., II AKA 46/08, KZS 2008, Nr 6, poz. 48; wyr. SA w Warszawie z 20.2.2013 r., II AKA 32/13, Legalis), a tego przecież nie ma. W orzecznictwie wskazuje się, że "do elementów, które należy uwzględnić przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia, należy także przeciętna stopa życiowa społeczeństwa. Odwołanie się do owej przeciętnej stopy życiowej

pozwała bowiem w pewien sposób obiektywizować przyznane zadośćuczynienie za krzywdy, które z natury rzeczy u poszczególnych pokrzywdzonych ma subiektywny wymiar. "Kwotę zadośćuczynienia należy oznaczać z umiarem, stosownie do realiów społecznych, jak zamożność mieszkańców, wartość pieniądza itp., by nie pozostało poczucie krzywdy niesłusznie tymczasowo aresztowanego, ale by orzeczenie nie było sposobem uzyskania nadmiernych korzyści finansowych" (wyr. SA w Katowicach z 3.11.2017 r., II AKa 342/17, Legalis). I do tych przesłanek Sąd Okręgowy w punkcie 7 uzasadnienia się odnosi. Choć przy ustaleniu wysokości zadośćuczynienia Sąd pierwszej instancji stosuje metodę matematyczną, jednakże, skoro tak określona suma zadośćuczynienia odpowiada tej, którą należało ustalić w sposób opisywany wyżej i preferowany

<p>przez Sąd Apelacyjny, to należało w ostateczności uznać, iż jest ona odpowiednia, a zatem zarzuty i wnioski apelacji pełnomocnika wnioskodawczyni w tym zakresie są niezasadne.</p>			
<p>Wniosek</p>			
<p>Pełnomocnik B. K. wniósł o zmianę zaskarżonego orzeczenia i zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawczyni dalszych kwot:</p> <p>a. 49.093,28 zł odszkodowania wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia prawomocności orzeczenia do dnia zapłaty,</p> <p>b. 191.000,00 zł zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia prawomocności orzeczenia do dnia zapłaty.</p> <p>Wniósł również o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawczyni kosztów</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>		

ustanowienia pełnomocnika w postępowaniu przed Sądem II instancji wedle norm przepisanych.			
Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.			
Powody uwzględnienia żądania w zakresie odszkodowania i nieuwzględnienia wniosku w przedmiocie zadośćuczynienia Sąd Apelacyjny przedstawił wyżej. Natomiast w zakresie kosztów ustanowienia pełnomocnika orzekł w punkcie III zasądając na rzecz wnioskodawczyni kwotę 240 zł.			
4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU			
4.1.	Nie stwierdzono.		
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności			
Nie dotyczy.			

**ROZSTRZYGNIĘCIE
SĄDU
ODWOŁAWCZEGO**

5.		
1.7. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji		
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy	
W zakresie zadośćuczynienia.		
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy		
Rozstrzygnięcie o zadośćuczynieniu prawidłowe, a zarzuty i motywacja apelacji bezzasadne, za czym przemawiają argumenty przywołane wyżej.		
1.8. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji		
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany	
Odszkodowanie ponad zasądzoną kwotę.		
Zwięźle o powodach zmiany		

Wskazane wyżej przy omawianiu zarzutów apelacji pełnomocnika wnioskodawczyni.			
1.9. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji			
1.1.7. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia			
5.3.1.1.1.	Nie dotyczy.	# art. 439 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia			
Nie stwierdzono.			
5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia			
Nie wystąpiły.			
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej			

podstawy prawnej umorzenia			
Nie wystąpiły.			
5.3.1.4.1.	Nie zaistniała.	# art. 454 § 1 k.p.k.	
Zwięźle o powodach uchylenia			
Nie wystąpiły.			
1.1.8. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania			
Nie było podstaw do ich formułowania.			
1.10. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
	Nie było.		
6. Koszty Procesu			
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności		
III i IV	Zgodnie z treścią art. 554§4 kpk koszty procesu za postępowanie odwoławcze ponosi		

	<p>Skarb Państwa. Z uwagi na wynik postępowania należało przyznać wnioskodawcy zwrot wydatków z tytułu ustanowienia jednego pełnomocnika w wysokości wynikającej z § 11 pkt 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U.2015.1800 z dnia 2015.11.05).</p>	
<p>7. PODPIS</p>		
<p>SSA Andrzej Wiśniewski SSA Stanisław Kucharczyk SSA Maciej Żelazowski</p>		

<p>1.11. Granice zaskarżenia</p>		
<p>Kolejny numer załącznika</p>	<p>1</p>	
<p>Podmiot wnoszący apelację</p>	<p>Pełnomocnik wnioskodawcy</p>	
<p>Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja</p>	<p>Odszkodowanie i zadośćuczynienie</p>	
<p>0.1.1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia</p>		

# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
0.1.1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych		

	przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
0.1.1.4. Wnioski			
#	uchylenie	#	zmiana